

وزارت جهاد سازندگی
سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور
اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان خراسان شمالی

تحلیلی بر حریق های استان خراسان شمالی

تحقیق و تألیف:
حافظ سوم وظیفه میثم ولی زاده

با همکاری :
سرهنگ موسی الرضا حیاتی
فرمانده محترم یگان حفاظت

مهندس مسعود حلیمی
جانشین محترم فرماندهی یگان حفاظت

سرکار خانم مهندس مرضیه قاسمی
کارشناس محترم مرفوک

سرشناسه: ولی زاده، میثم، ۱۳۷۱ -
 عنوان و نام پدیدآور: تحلیلی بر حریق‌های استان خراسان شمالی / تحقیق و تألیف میثم ولی زاده، با همکاری موسی‌الرضا
 حیاتی، مسعود حلیجی، مرضیه قاسمی؛ [برای] وزارت جهاد سازندگی، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، اداره
 کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان خراسان شمالی.
 مشخصات نشر: بجنورد: در قلم، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری: ۱۱۲ص: نقشه (بخشی رنگی)، جدول، نمودار.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۲۲۵-۳۶-۲
 وضاحت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت: کد پناهمه: ص. ۱۱۲.
 موضوع: رشن سوزی -- ایران -- خراسان شمالی
 موضوع: Fires -- Iran -- Khorasan, North
 موضوع: آتش -- جنگل -- ایران -- خراسان شمالی
 موضوع: Forest fires -- Iran -- Khorasan, North
 شناسه افزودن: حیات، موسی‌الرضا، ۱۳۵۱ -
 شناسه افزوده: - حی، بود، ۱۳۷۱ -
 شناسه افزوده: قاسمی، مرضیه، ۱۳۴۴ -
 شناسه افزوده: سازمان جهاد سازندگی، اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری کشور، اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان خراسان شمالی
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ و ۸۱۰۴۲
 رده بندی دیویی: ۳۶۳/۳۷۰۹۵۵۸۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۸۴۲۲۶

تحلیلی بر حریق‌های استان خراسان شمالی

تحقیق و تألیف: میثم ولی زاده

صفحه آرایی و جلد: انتشارات دُر قلم (رضازاده)

ناشر: انتشارات دُر قلم

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۲۲۵-۳۶-۲

نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: ۱۳۹۶

تیراژ: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

۰۹۳۵۴۶۳۹۱۴

Dor.Ghalam.Pub@gmail.com

فهرست مطالب

۷	تقدیر و تشکر
۸	پیشگفتار
۹	مقدمه
۱۱	فصل اول: تعاریف
۱۳	سیمای منابع طبیعی و آبخیزداری استان خراسان شمالی
۱۶	جنگل
۱۸	مرتع
۲۰	بیابان
۲۱	آتش سوزی
۲۶	جلوگیری از آتش سوزی در مناطق جنگلی و مرتعی
۲۹	قوانین مربوط به آتش سوزی
۳۱	فصل دوم: تحلیل
۳۳	پهنه بندی خطر وقوع حریق در عرصه های جنگلی با استفاده از GIS
۳۴	تاج پوشش
۳۵	فاصله از سکونتگاه های انسانی
۳۶	فاصله از راه های دسترسی

۳۶	ترکیب عوامل
۴۰	الف: شهرستان اسفراین
۴۰	تحلیل حریق های شهرستان اسفراین
۴۶	ب - شهرستان بجنورد
۴۶	تحلیل حریق های شهرستان بجنورد
۵۱	ج- شهرستان جاجرم
۵۱	تحلیل حریق های شهرستان جاجرم
۵۷	د- شهرستان راز و جرگلان
۵۷	تحلیل حریق های شهرستان راز و جرگلان
۶۲	د- شهرستان شیروان
۶۲	تحلیل حریق های شهرستان شیروان
۶۷	و- شهرستان فاروج
۶۷	تحلیل حریق های شهرستان فاروج
۷۱	ه- شهرستان گرمه
۷۱	تحلیل حریق های شهرستان گرمه
۷۵	ی- شهرستان مانه و سملقان
۷۵	تحلیل حریق های شهرستان مانه و سملقان
۷۹	تحلیل حریق های سال ۹۵ استان خراسان شمالی
۸۳	فصل سوم: آمار و نتایج
۸۵	آمار آتش سوزی در جنگل ها و مراتع ایران
۸۷	آمار آتش سوزی در جنگل های جهان
۱۰۳	خسارت حریق های سال ۱۳۹۵
۱۱۲	فهرست منابع و مآخذ

پیشگفتار

پدیده آتش سوزی یکی از عوامل طبیعی در سیر مراحل توالی در یک اکوسیستم پایدار محسوب می‌گردد که دارای اثرات مضربه مفید بسیاری می‌باشد. اگر در روند توالی طبیعت بدون دخالت عوامل انسانی پدیده آتش سوزی اتفاق بیفتد در اکثر موارد مفید به حال یک اکوسیستم پایدار می‌باشد و لیکن اگر عوامل جانی را انسانی در بروز آتش در عرصه‌های طبیعی دخالت داشته باشند این پدیده مضر بوده و روند توالی را در یک اکوسیستم مختل خواهد نمود. استان خراسان شمالی با توجه به اقلیم خشک و نیمه خشک آن اکثر آتش سوزی‌های حادث شده در اراضی جنگلی از نوع دوم می‌باشد یعنی به نوعی عوامل انسانی در آن دخیل می‌باشد. این عامل علی‌الخصوص در سطح جنگل‌های سوزنی برگ استان می‌تواند باعث بروز خسارات جبران ناپذیری گردد به طوری که در اکثر مواقع روند رو به تکامل اکوسیستم جهت بازسازی خود و ایجاد یک جنگل طبیعی بسیار کند بوده و نیاز به سال‌ها وقت و هزینه دارد. لذا شناخت آتش و عوامل آتش سوزی و نهایتاً اطفاء حریق یکی از الزامات مدیریتی در جهت کنترل و مدیریت حریق می‌باشد.

حسن وحید

مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان شمالی

مقدمه

اهمیت و نقش جنگل‌ها و مراتع به عنوان منابع طبیعی هر کشوری بر اقتصاد آن کشور بر کسی پوشیده نیست. تا آنجایی که، بازارشترین سرمایه‌های یک کشور به حساب می‌آید، لذا مدیریت و حفظ آن‌ها در مقابل نابودی و ویرانی به عنوان یک اصل مهم در بین آحاد مردم جامعه و در رأس آن سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور به عنوان متولی منابع طبیعی کشور پذیرفته شده است.

پدیده حریق در جنگل‌ها و مراتع همواره به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل تخریب و نابودی جنگل‌ها و مراتع محسوب می‌شده که از گذشته در اثر عوامل طبیعی و به مرور زمان در حال حاضر بیشتر در اثر عوامل انسانی وجود داشته است. با عنایت به اهمیت حفظ این جنگل‌ها و مراتع و مقابله با پدیده حریق‌ها، یگان حفاظت سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور با بسیج امکانات و نیروهای حداقلی و با نهایت تلاشی که داشته است اقداماتی را در راستای کاهش تعداد و سطح حریق‌ها انجام داده است ولی متأسفانه هر ساله در اثر بی‌احتیاطی یکسری از افراد شاهد حریق‌های گسترده‌ای در سطح جنگل‌ها و مراتع کشور هستیم و با توجه به این امر این کتاب در راستای کاهش حریق‌های استان با تجزیه و تحلیل حریق‌ها تهیه شده است.

در این مجموعه به مطالعه و تجزیه و تحلیل حریق‌های حادث شده در سال‌های اخیر استان خراسان شمالی خصوصاً حریق‌های سال ۹۵ پرداخته شده است. به طور مفصل حریق‌های

حادث شده در هریک از شهرستان‌ها از جهات مختلف بررسی شده و پیشنهادهایی برای پیشگیری و جلوگیری از حادث شدن هر حریق در نظر گرفته شده است. در نهایت با جمع بندی مطالب خلاصه اقدامات مورد نیاز در راستای پیشگیری از حریق به صورت جدول تهیه شده است. امید است که با اجرایی نمودن منظم اقدامات پیشنهادی در این کتاب شاهد کاهش حریق‌ها در سطح استان باشیم.

میشم ولی زاده

www.ketab.ir